

Sammanställning av gruppdialoger på Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård

På Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård 28 november genomfördes fem gruppdialoger inom olika områden. Dessa gruppdialoger är sammanställda och något bearbetade i detta dokument. Hjälpmedelscentralen och Samverkansfunktionen har även kommenterat/besvarat vissa synpunkter och förslag.

Område 1: Återkoppling om utbildningsaktiviteter

Fråga: Alla tillgängliga platser på de tre utbildningar som ni fått information om fylls inte. Vad beror det på? Ge förslag på åtgärder för att öka antalet deltagare?

Orsaker till att utbildningsplatser inte fylls

- Svårigheter att prioritera utbildning på grund av hög arbetsbelastning.
- Resväg och restid påverkar möjligheten att delta, särskilt från mindre orter långt ifrån en hjälpmedelscentral.
- Utbildningar upplevs som krångliga att hitta i lärportalen.
- Utmaningar med att nå ut med information, både till chefer och personal.
- Kursinnehåll är okänt eller upplevs inte relevant (t.ex. barnhjälpmedel för dem som inte arbetar med barn).
- Överskott av information via mejl leder till att utbildningar glöms bort.
- Många har redan gått utbildningarna, särskilt i mindre orter med stabila personalgrupper.
- Upplevd kunskap om området – man tror att man redan kan ämnet.
- Går andra utbildningar, bland annat lokal eller på hjälpmedelsmässor istället.
- Svårt att få tid för att delta, särskilt när det är heldagsutbildningar på plats.
- Stora personalomsättningar gör att nyanställda inte fångas upp.

Förslag på åtgärder för att öka deltagandet

- Tidigare och tydligare information om utbildningarna, gärna mejlutskick.
- Synliggöra utbildningar på hemsidan utan att kräva inloggning.
- Skicka påminnelser när det finns platser kvar, både till chefer och personal.
- Göra reklam för utbildningarna i personalrum och via anslagstavlor.
- Erbjud utbildningar på olika nivåer: för nybörjare och erfarna.
- Separera kurser för olika målgrupper (t.ex. olika för produkter till barn respektive vuxna, till specifika förskrivargrupper eller till nya respektive erfarna förskrivare).
- Utveckla fler digitala alternativ för att minska resvägar och tid.
- Tidigare deltagare kan fungera som ambassadörer för att sprida kunskap och skapa intresse.
- Engagera chefer i att uppmuntra nyanställda att delta.
- Gör lärportalen mer användarvänlig och känd.
- Förbättra möjligheten att prova på hjälpmedel under utbildningarna.

Fråga: Hur uppfyller dessa utbildningar era verksamheters och förskrivarens behov?

Exempel på att utbildningarna fyller förskrivarnas behov

- Utbildningarna uppskattas av både förskrivare och arbetsgivare.
- De är ett bra komplement till andra utbildningar på marknaden.
- Kostnadsfria utbildningar ses som en fördel för arbetsgivare att kunna erbjuda.
- Utbildningarna täcker många områden och erbjuder variation mellan praktiska och teoretiska moment.

- Praktiska inslag uppskattas särskilt av deltagarna.
- Grundläggande utbildningar är viktiga för nya förskrivare, medan mer avancerade eller uppdaterade moment och visningar kan vara värdefulla för erfarna förskrivare.
- Tidigare deltagare ger generellt sett positiv feedback och uttrycker nöjdhet med innehållet.
- Utbildningarna är särskilt användbara för verksamheter med hög personalomsättning och för nya medarbetare.
- En digital introduktionsutbildning följt av fysisk utbildning kan vara särskilt relevant för vissa ämnen (exempel: madrassutbildning för sjuksköterskor).

Exempel på utvecklingsområden

- Mindre enheter med stabil personalgrupp kanske inte ser behovet om utbildningarna inte känns uppdaterade.
- Tydlig information om kursinnehåll och målgrupp är viktigt för att öka deltagandet.
- Behov av att nivåindela utbildningar: en del för nybörjare med mer teori och stöd, och en del för mer erfarna förskrivare som vill fördjupa sig.
- Specifika ämnesområden, exempelvis barnhjälpmedel, kan kännas mindre relevanta för vissa grupper (t.ex. kommunal hälso- och sjukvård).
- Digitala utbildningar förespråkas som ett alternativ, särskilt för introduktion eller grundläggande teori, medan fysiska utbildningar passar för praktiska moment.
- Praktiska visningar och att få prova hjälpmedel är särskilt uppskattat, både för nya och erfarna användare.

Fråga: Skriv ned tankar efter presentationen som ni vill återkoppla till HMC.

Förslag på förbättringar och anpassningar

- Att införa intresseanmälan kan vara ett sätt att samla deltagare för kurser med få anmälningar och göra det lättare att bilda en grupp.
- Viktigt att kursutbud presenteras i god tid för att möjliggöra planering av verksamheten.
- Rekommendation att inte förlägga utbildningar under sportlov, påsk eller andra perioder då personal ofta tar ledigt.
- Efterfrågan på utbildningar i olika delar av regionen för att minska resvägar och öka tillgänglighet.
- Förslag att HMC erbjuder att hålla utbildningar på arbetsplatser, som en del av baskostnadsfria tjänster.
- Högre frekvens av populära utbildningar, exempelvis sittedynor, lyftselar och positionering.
- Utöka kurser till två dagar vid behov för att täcka komplexa områden, exempelvis positionering i sittande och liggande.
- Önskan om mer reklam för utbildningarna för att öka deltagandet.

Övriga kommentarer

- Någon frågar om handboken tas upp under utbildningarna.
- Utbildningarna ses som viktiga, men det finns utmaningar med prioritering, särskilt hos sjuksköterskor som kan sakna kunskap om förskrivningsprocessen.
- Bra genomgång och uppskattat att kortfattat lyfta utbildningar under presentationen, vilket underlättar spridning av information vidare.

Återkoppling från HMC, tips på annan spridning av information:

- översikt över terminens utbildningstillfällen finns på [HMC:s webbplats](#) den kan laddas hem som länk eller fil, mejlas eller skrivas ut till lunchrum och anslagstavlor. Direktlänkar till utbildningarna finns i översikten. Länk till översikten skickas också ut via informationsbrev till Hjälpmedelsforum och konsulenter har även länken mejlsignaturer.
- Särskilda utskick görs om det finns platser kvar .

Område 2: Kompetens hos förskrivare om konsultation

Fråga: Hur kan vi underlätta för förskrivare att hitta till HMC:s webbplats, så de kan ta stöd av den information som finns tillgänglig?

Förslag på förbättringar och åtgärder, lokalt

- Repetera information om webbplatsen vid utbildningar och workshops, exempelvis under introduktion av nya förskrivare.
- Ge sjuksköterskor information via deras enhetschefer, t.ex. vid arbetsplatsträffar.
- Lägga in länkar till HMC:s webbplats i lokala rutiner eller som länkar på den egna verksamhetens intranät.
- Lägg upp HMC:s webbplats som favorit i webbläsare för enklare åtkomst.
- Anpassa informationen lokalt genom hjälpmedelsansvariga, som kan sprida den vidare via arbetsgrupper och möten. Tydliggör internt vem som ansvarar för vad.
- Särskilt stöd för sällanförskrivare som inte använder webbplatsen regelbundet, t.ex. genom hjälpmedelssamordnare eller lokala representanter.
- Betona vikten av sidan Hjälpmedel i Västra Götaland som central resurs för förskrivare.

Förslag på förbättringar och åtgärder, HMC

- Introduktionsfilmer och tydligare innehåll i förskrivarutbildningen som visar hur webbplatsen används.
- Hänvisa tydligare till webbplatsen från andra system som används ofta, som WebSesam.
- Regelbundna utskick av nyhetsbrev eller mejl som påminner om webbplatsen och dess innehåll.
- Uppdaterade länkar och rutiner behövs för att säkerställa att all information är aktuell och lättillgänglig.

Utmaningar och behov

- Osäkerhet om var informationen ligger: på HMC:s eller Vårdsamverkans sida.
- Webbplatsen används mer frekvent av vana förskrivare än av sällanförskrivare, vilket gör det svårare att nå den senare gruppen.
- Brist på tid och prioritering kan göra det svårt för förskrivare att aktivt söka efter information.
- Stora mängder information från olika system kan göra det utmanande att uppmärksamma just HMC:s webbplats.

Fråga: Hur kan förskrivare få kunskap om vilken hjälp de kan få från hjälpmedelskonsulent?

Förslag på förbättringar och åtgärder, lokalt

- Vårdgivare har ett ansvar att informera förskrivare om vilken hjälp de kan få av hjälpmedelskonsulenter.
- Nya förskrivare bör få information vid introduktioner och bekanta sig med webbplatsen.
- Uppmana förskrivare att använda HMC:s webbplats där relevant information redan finns.

Förslag på förbättringar och åtgärder, HMC

- Nya förskrivare bör få information vid hjälpmedelsutbildningar.
- Regelbundna utskick via mejl eller liknande kan påminna om konsulenternas roll.
- Ta upp information om hjälpmedelskonsulenter på förskrivarutbildningar och andra kurser.
- Implementera regelbundna "påminnelser" i WebSesam med information om konsulenternas stöd.

Utmaningar och behov

- Information om konsulenter finns inte alltid lättillgängligt eller är känd av alla.
- Konsulenternas arbets sätt kan variera, vilket skapar osäkerhet om vad som erbjuds.
- Sjuksköterskor upplever ofta svårigheter eller brist på motivation i sin roll som förskrivare.
- Chefer inom sjuksköterskegruppen kan påverka motivationen att ta del av denna kunskap.
- Arbetsterapeuter och andra kunniga personer kan stötta, men det är viktigt att förskrivare själva tar ansvar för hela processen för att utveckla sin kompetens.

Fråga: Vilken information behövs och hur säkerställer vi att den når förskrivarna?

Förslag på förbättringar och åtgärder, lokalt

- Främja lokala rutiner som uppmanar personal att använda HMC:s resurser.
- Förtydliga vikten av egenansvar hos förskrivarna att hålla sig informerade.
- Chefer och arbetsledare kan spela en aktiv roll i att sprida och understryka informationen lokalt.
- Skapa tydligare rutiner för att sprida viktig information till förskrivare

Förslag på förbättringar och åtgärder, HMC

- Öka användarvänligheten på HMC:s webbplats för snabbare åtkomst till relevanta resurser.
- Tydliga och uppdaterade riktlinjer, sortimentsöversikter och handboksinformation.
- Nyheter om förändringar i sortimentet eller nya hjälpmedel.
- Information om kommande kurser, repetitionsutbildningar och utbildningsmaterial.
- En tydlig "ingång" till HMC där allt relevant material kan hittas enkelt. Effektivisera kommunikationen genom att minimera antal kontaktvägar till HMC och standardisera rutiner för frågor och svar.
- Använd HMC:s webbplats som en central plattform för all information.
- Ge möjlighet till direkt kontakt vid specifika frågor, vilket kan snabba upp svarstiden.
- Inför möjligheten att prenumerera på nyhetsbrev eller mejlutskick med uppdateringar.
- Implementera massutskick till alla förskrivare med kritisk eller ny information.
- Regelbundna repetitionsutbildningar för förskrivare för att hålla kompetensen uppdaterad.

Återkoppling från HMC gällande prenumeration på information: under "Nyheter" på HMC:s webbplats finns möjligt att prenumerera med RSS.

Område 3: Processtöd inför förskrivning

Fråga: Känner förskrivarna till att processtöden finns? Eldriven rullstol/ brukarstyrt drivaggregat respektive läkemedelsautomat.

De flesta grupper svarar att några eller många känner till processtöden för eldriven rullstol/brukarstyrt drivaggregat, något färre känner till processtödet för läkemedelsautomat.

Fråga: Hur kan fler berörda förskrivare få information om att processtöden finns?

- Representanter från hjälpmedelsforum har ansvar för att sprida informationen vidare till sina respektive enheter.
- Enhetschefer, kostnadsansvariga och/eller hjälpmedelssamordnare uppmanas att informera lokalt.
- Information behöver anpassas till målgruppen för att nå ut bättre
- Bra när kollegor lär varandra att hitta rätt.
- Processtöden bör göras mer synliga och lätt sökbara på HMC:s hemsida och i Websesam.
- Överväg att använda mer intuitiva och självklara begrepp än "processtöd" för att underlätta för förskrivare att förstå syftet och nyttan.
- Regelbundna nyhetsbrev med fokus på processtöd och andra resurser. Där utskicket når både offentliga och privata vårdgivare för att säkerställa att inga förskrivare missas.
- Integrera processtöden tydligare i nyanställdas introduktion samt i förskrivarutbildningar.

Fråga: Har ni kommentarer eller synpunkter på processtöden från er verksamhet, i så fall vilka?

- Generellt positivt respons från verksamheterna där processtöden används, ett bra verktyg som underlättar för förskrivarna.
- Layouten med boxar upplevs som användarvänlig och gör informationen överskådlig.
- Önskemål om förenkling, då vissa processtöd, som för elrullstolar, upplevs som omfattande och krångliga.
- Tydligare instruktioner i processtöden om att ansöka till kostnadsansvarig och hur detta ska ske.
- Bra om vikten av överrapportering vid byte av vårdgivare läggs till, detta för att säkerställa uppföljning, särskilt vid hjälpmedel som elrullstolar eller motoriserade träningscyklar.
- Bra att ett processtöd för madrasser är på gång, med hopp om att fler börjar använda tillgängliga processtöd.

Fråga: Finns önskemål om fler processtöd, i så fall för vilka hjälpmedel?

• Sänggrindar	• Motoriserade träningscyklar
• Bälte	• Problematiska sittande
• Rullstolsbord	• Kompression
• Sängar	• Kommunikation
• Lyftar	• Medicinska hjälpmedel
• Lyftselar	• Manuell rullstol
• Kognitiva hjälpmedel, t.ex. memoplaner, kalendrar/tidshjälpmedel	• Specialanpassning
• Avancerade träningshjälpmedel, t.ex. Easy Stand	

Vidare hantering: Beredningsgrupp handbok & Sortiment, hälso- och sjukvård kommer bedöma önskemålen på listan och prioritera i vilken ordning de arbetar med kommande processtöd.

Område 4: Hantering av förkomna hjälpmedel

Fråga: Vad kan vårdgivarna förändra i sin hantering av förkomna hjälpmedel?

- Lokala rutiner/arbetssätt för uppföljning, svinnrapportering och debitering till patient.
- Bättre på att informera patienter om att det är ett lån, bland annat genom att gå igenom lånevillkoren.
- Arbeta aktivt med uppföljning och återta hjälpmedel som inte används snabbare. Till exempel kontakta dödsbon tidigt och systematiskt gå igenom patienters hjälpmedelslistor.
- Reda ut frågorna om kommunen kan fakturera för hjälpmedel de inte äger och om "avskrivna" hjälpmedel som hittas ska returneras till HMC.
- Arbetssätt för att underlätta registreringen av hjälpmedel när de tas ut från buffertförråd.

Fråga: Vad kan HMC förändra i sin hantering av förkomna hjälpmedel?

- Tydlig märkning av hjälpmedel. Detta inkluderar att göra hjälpmedlen tydligt märkta med individnummer, så att det är klart att de tillhör HMC och enkelt kan återlämnas vid behov. Kanske kan HMC utveckla "hjälpmedelsuppmärkningsanordningar", såsom märkningar för rollatorer och rullstolar, för att förhindra att hjälpmedel försvinner på sjukhus eller korttidsboenden (kanske en form av sändare?)
- Bättre på att hantera retur av tillbehör och hjälpmedel, genom att säkerställa att dessa verkligen avregistreras när de återlämnas.
- HMC bör hjälpa till att avregistrera hjälpmedel när förskrivaren missat att skriva hämtorder på ett bland många hjälpmedel eller ett tillbehör.
- Tydlig processbeskrivning för hanteringen av förkomna hjälpmedel, som kan gås igenom med personalen för att säkerställa att rutiner följs.
- Bra om det kunde skickas ut påminnelsemeddelanden om exempelvis att hjälpmedel inte har returnerats, eller om en patient inte svarar på kontaktförsök.

Fråga: Vad kan förtydligas i information/lånevillkor?

- Det finns en önskan om att informationen i lånevillkoren kan förenklas, så att texten blir kortare och mer lättläst, utan att förlora viktig information. Förslag om att använda teknik, som t.ex. en QR-kod, som kan förenkla processen för att tillhandahålla och ta del av villkoren.
- De juridiska möjligheterna för vårdgivaren att kräva in eventuellt restvärde för hjälpmedel behöver klargöras. Är till exempel en låneförbindelse ett tillräckligt juridiskt underlag?
- Några menar att när en patient betalar för ett besök där ett hjälpmedel förskrivs kan skapa en missuppfattning om ägandeskap. Patienten förstår inte att det är själva besöket som kostar utan tror att de betalat för hjälpmedlet.
- Förskrivarna bör generellt bli bättre på att lämna ut lånevillkor och informera om att patienter kan bli ersättningskyldiga.
- En uppmaning till allmänhet och hyresvärdar om att hjälpmedel ska återlämnas.

Fråga: Hur kan egenavgifter på hjälpmedel påverka svinnet?

- En månadsavgift för hjälpmedel skulle kunna göra att hjälpmedel lämnas tillbaka i större utsträckning, då det skulle öka medvetenheten om att hjälpmedlen inte är permanenta och inte tillhör patienten.

- En oro som lyfts är att om patienten betalar för att låna hjälpmedel, kan de missuppfatta det som ett köp och därmed tro att hjälpmedlet är deras. Detta kan leda till att hjälpmedlen inte återlämnas, eftersom patienten inte inser att det är ett lån.
- Det finns också en risk att vissa patienter, som inte har råd att betala för hjälpmedel, tackar nej till hjälpmedel trots att de har behov av det, vilket kan ha negativa konsekvenser för deras hälsa och i längden kosta samhället mer (exempelvis genom ökade vårdbehov på grund av fallolyckor).
- Farhågor om administrativa utmaningar och den tid och kostnad det innebär att hantera avgifterna.
- Ett problem är att hjälpmedel ofta försvinner när flera vårdpersonal är involverade, vilket gör det svårare att hålla reda på och återlämna hjälpmedlen på ett korrekt sätt. Detta sker inte alltid på grund av patientens handlingar, utan snarare på grund av bristande rutiner eller uppföljning från vårdpersonal.

Område 5: Stödmaterial till huvudmännen för organisation kring hjälpmedelsfrågor

Fråga: Vad behöver förtydligas i stödmaterialet?

Flera deltagare nämner att de inte har några direkta förslag på förtydliganden då de inte haft tid att sätta sig in i materialet. Det framförs önskemål om att återkomma till stödmaterialet när det väl finns tillgängligt och när det har använts.

- Bra material, strukturerat och tydligt, som förtydligar ansvarsområden både internt och externt.
- Bra stöd för förskrivare och chefer.

Fråga: Vilka exempel inom hälso- och sjukvård bör lyftas fram?

Flera deltagare nämner att de inte kan ge konkreta exempel då de inte haft tid att sätta sig in i materialet.

Förslag på exempel att utöka stödmaterialet med:

- behov av ett nytt hjälpmedel upptäcks i verksamheten, behov av stöd när det gäller att veta vilka kontakter som ska tas och vilket tillvägagångssätt som är korrekt
- när en förskrivare har synpunkter på sortimentet, hur ska hen gå tillväga för att framföra detta.
- när en förskrivare önskar påverka innehållet/utbudet av utbildningar på Hjälpmedelscentralen.

Fråga: På vilket sätt ser ni att stödmaterialet kan användas?

Flera deltagare nämner att de inte kan svara helt konkret på hur stödmaterialet kan användas förrän de haft mer tid att sätta sig in i materialet.

- Ett bra diskussionsunderlag för att öppna upp samtal om organisation, rutiner och processer inom hjälpmedelsområdet i lokala utvecklingsarbeten.
- Tydliggör ansvar och roller, särskilt för att klargöra vilka personer som bör vara med när beslut om hjälpmedel ska fattas och vilka olika forum som finns.
- Det betonas att materialet kan vara till stor nytta för nyanställd personal, så att de snabbt kan få koll på viktiga processer och beslutsvägar.
- Det är viktigt att materialet hålls uppdaterat och aktuellt för att verkligen användas effektivt inom verksamheten.